

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันนี้สภาพความเป็นอยู่ของคนไทยเปลี่ยนแปลงจากเดิมอย่างมาก เนื่องจากความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์สาขาต่าง ๆ โดยเฉพาะความเจริญทางด้าน วิทยาศาสตร์การแพทย์ เครื่องมือเครื่องใช้และวิทยาการต่าง ๆ ได้วิวัฒนาการขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีผลทำให้เกิดการเกิดมากกว่าอัตราการตาย ปัญหาที่ตามมาก็คือ ปัญหา ประชากร ประเทศไทยในปัจจุบันอัตราการเกิดของประชากรได้เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 3.1 ต่อปี¹ เมื่อประชากรได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเช่นนี้ สังคมก็ขยายตัวกว้างขวางออกไป ปัญหาต่าง ๆ ก็ย่อมติดตามมาอย่างมากมาย ปัญหาสังคมเป็นปัญหาที่ซับซ้อนยุ่งเหยิง เพราะเมื่อเกิดปัญหาหนึ่งก็ย่อมจะเชื่อมโยงไปสู่อีกปัญหาหนึ่งต่อ ๆ กันไป ซึ่งทำให้เกิด ความสับสนวุ่นวายขึ้นในสังคม ประเทศไทยมีระบอบปกครองแบบประชาธิปไตยและเป็น ประเทศที่กำลังพัฒนา ปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้การบริหารประเทศและการพัฒนาประเทศ บรรลุเป้าหมายได้นั้นจำเป็นต้องมีประชาชนที่มีประสิทธิภาพและมีวินัยทางสังคม จากการศึกษาของเมียร์เคิล (Myrdal, 1970) พบว่า การขาดวินัยทางสังคมเป็นลักษณะอย่าง หนึ่งของประเทศที่กำลังพัฒนาซึ่งมีส่วนทำให้ประเทศพัฒนาไม่ได้ผลเท่าที่ควร นอกจากนี้ เมียร์เคิลยังได้ย้ำว่า วินัยทางสังคมเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศไปสู่ความเป็น ประชาธิปไตย².

1

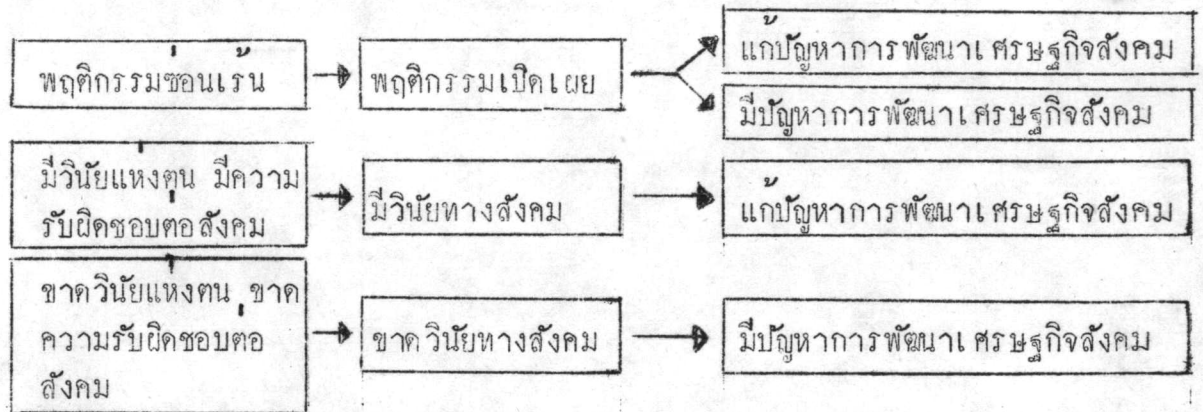
R. Passmore and J. S. Robson, A Comparison to Medical Studies (Oxford: Blackwell Scientific Publisher, 1974), p. 77.3.

2

Gunnar Myrdal, The Challenge of the World Poverty (England: Penguin Book, 1970), p. 705.

การที่บุคคลจะมีวินัยทางสังคมได้นั้น ควรจะมีวินัยแห่งตนเสียก่อน เนื่องจากความมีวินัยแห่งตนเป็นพื้นฐานของการควบคุมตนเองให้มีวินัยทางสังคม ดังที่ สุธา จันทน์เอม (2518) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการปลูกฝังความมีวินัยแห่งตนให้แก่เด็กไว้ว่า การควบคุมตัวเองหรือที่เรียกว่า การมีวินัยแห่งตนเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาอุปนิสัยของเด็ก ทั้งนี้เพราะเด็กได้เรียนรู้ว่าเขาไม่สามารถจะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขโดยปราศจากการติดต่อกับผู้อื่น และในการติดต่อกับผู้อื่นนั้น เขาควรแสดงออกซึ่งนิสัยความคิด และทัศนคติที่วิ ่ ่ ไปอย่างไรต่อบุคคลที่เขาติดต่อกับ

นวนเพ็ญ วิเชียรโชติ (2516) ได้วิเคราะห์การขาดวินัยทางสังคมในแง่ของบุคลิกภาพ โดยใช้ทฤษฎีบุคลิกภาพของแคทเทิล (Cattell, 1957) ที่ว่า บุคลิกภาพคือ พฤติกรรมทั้งหมดของบุคคลทั้งที่เปิดเผยและซ่อนเร้น พฤติกรรมย่อยของแต่ละบุคคลนั้นจะเข้าใจได้ก็ต่อเมื่อนำมาพิจารณาภายใต้กรอบอันกว้างขวางของการปฏิบัติงานทั้งหมดของอินทรีย์เท่านั้น ผลการวิเคราะห์แสดงในแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์การขาดวินัยทางสังคม

จากแผนภูมิต่างบน นวนเพ็ญ วิเชียรโชติ ตั้งสมมติฐานว่า การขาดวินัยทางสังคมเป็นพฤติกรรมที่เปิดเผย (Surface trait) ซึ่งเป็นผลมาจากการขาดวินัยแห่ง

¹ สุธา จันทน์เอมและสุรางค์ จันทน์เอม, จิตวิทยาการศึกษา (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แพรวพินยา, 2518), หน้า 152.

ตนและขาดความรับผิดชอบต่องานอันเป็นลักษณะของพฤติกรรมซ่อนเร้นหรือพฤติกรรม
 ตนต่อ (Source Trait) ที่ทำให้บุคลิกภาพของบุคคลไม่เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ
 และสังคม การปลูกฝังให้บุคคลมีวินัยทางสังคมจึงต้องพัฒนาลักษณะตนต่อของวินัยทาง
 สังคม ซึ่งทำได้โดยการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมเพื่อให้เด็กมีวินัยแห่งตน¹

ในช่วงชีวิตที่มนุษย์กำลังเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วนั้น สังคม และสภาพแวดล้อม
 มีอิทธิพลต่อจิตใจของมนุษย์เป็นอย่างมาก ในอันที่จะเพาะนิสัย บุคลิกภาพและทัศนคติ
 ต่อสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ฉะนั้น ในช่วงอายุหนึ่งขวบถึงสามขวบ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ยาก
 กำลังเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วที่สุดนั้น สภาพและดูแลแวดล้อมขณะที่บุคคลเป็นทารก ย่อมจะ
 มีอิทธิพลต่อการพัฒนาลักษณะทางจิตใจของบุคคลและอาจมีผลที่คงทนไปตลอดชีวิตของบุคคล
 นั้น ในช่วงอายุหนึ่งขวบถึงสามขวบนั้นเป็นช่วงที่ยากใช้เวลาอยู่กับครอบครัวมากที่สุด
 และได้รับอิทธิพลจากบุคคลนอกครอบครัวน้อยมาก จึงอาจกล่าวได้ว่า บิดา มารดา
 พี่น้อง บุคคลอื่น และสภาพแวดล้อมในครอบครัวมีอิทธิพลต่อการพัฒนาลักษณะทางจิตใจ
 ของมนุษย์มากที่สุด เมื่อบุคคลพ้นวัยทารกกลายเป็นเด็กและวัยรุ่น ครอบครัวก็ยังคงมีความ
 สำคัญต่อการพัฒนาทางจิตใจอยู่มาก แต่ก็ไม่เท่าเทียมกับอิทธิพลในขณะแรกเกิดจนถึง
 สามขวบ² และคอยล์ (Doyle, 1961) ยังได้ศึกษาพบว่า ความเป็นพลเมืองดีเป็นวิถี
 ทางชีวิตซึ่งเริ่มต้นมาจากทางบ้าน และจะพัฒนาอย่างดีที่สุดในระยะเริ่มแรกของชีวิต
 บิดามารดามีวินัยแห่งตนจะเป็นผู้ให้ตัวอย่างแก่เด็กทั้งในการกระทำ การพูด และ
 ความรู้สึก³

¹ นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ, "วิเคราะห์ที่มาของการขาดวินัยทางสังคม,"
 2516, หน้า 4 (อักษราเนา).

² จรรยา สุวรรณทัตและคณะ, พฤติกรรมศาสตร์ (กรุงเทพมหานคร:
 โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2521), 1 : 23.

³ Marion Wade Doyle, "Citizenships Begins in the Homes",
Journal of the Associate for Children Education International
 (April 1961), p. 316.

ดังนั้นจากที่กล่าวมานี้ จะเห็นว่าการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของเด็กด้านความมีวินัยของตน แต่ยังไม่ทราบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใด มีอิทธิพลต่อความมีวินัยของตนมากน้อยกว่ากัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย แบบเข้มงวดกวดขัน และแบบประชาธิปไตย ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาค้นคว้า เพื่อเป็นแนวทางที่จะพัฒนาปรับปรุงบุคลิกภาพของคนที่ควบคุมตนเองได้ และให้คำนึงถึงส่วนรวม อันเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาตนเองและประเทศชาติ

แนวคิดพื้นฐานและเอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การอบรมเลี้ยงดู

วิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ นั้นมีความสำคัญต่อการปลูกฝังลักษณะของบุคลิกภาพให้แก่อลูกร ทั้งที่เป็นไปโดยเจตนาหรือไม่เจตนาก็ตาม เนื่องจากพ่อแม่เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กตั้งแต่แรกเกิด ดังที่ ฟรอยด์ (Freud) เจ้าของทฤษฎีจิตวิเคราะห์ได้กล่าวถึงพัฒนาการบุคลิกภาพของเด็กว่าจะพัฒนาขึ้นในช่วง 5 ขวบปีแรกของชีวิต หลังจากนั้นเป็นเพียงการเพิ่มพูนรายละเอียดปลีกย่อยจากโครงสร้างพื้นฐานเดิม นอกจากนี้ฟรอยด์ยังกล่าวถึงการอบรมเลี้ยงดูว่า เด็กที่พ่อแม่ไม่ยอมรับมีแนวโน้มจะถือตนตามอย่าง (Identification) พ่อแม่มาก โดยเด็กหวังว่าเขาจะได้รับความรักจากพ่อแม่คืนมา เด็กจะเชื่อในสิ่งที่พ่อแม่ห้ามมิให้กระทำเพื่อที่จะหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ ซึ่งการถือตนตามอย่างในลักษณะนี้จะเป็นพื้นฐานในการสร้างจริยธรรมต่อไป¹

ซายมอนด์ส์ (Symonds, 1939) ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของพ่อแม่ที่แสดงถึงการยอมรับลูกเปรียบเทียบกับการปฏิเสธลูก พบว่าลูกที่พ่อแม่ให้การยอมรับจะเป็นผู้ที่เพื่อนฝูงรักใคร่และให้การยอมรับเป็นอย่างดี ชอบเข้าสังคม สนใจการทำงาน

---

¹Freud อ้างจาก Calvin S. Hall and Gardner Lindzey, Theory of Personality (New York: John Wiley & Sons, 1970), pp. 44-46.

มีเพื่อนมาก มองโลกในแง่ดี ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น ปรับตัวได้ดี มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีความเข้าใจตัวเองเป็นอย่างดี รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีความอบอุ่นปลอดภัย¹ ซึ่งผลการศึกษานี้สอดคล้องกับแนวความคิดของเฮิร์ลอค (Hurlock, 1964) ที่ว่าพ่อแม่ที่ยอมรับเด็ก คือ ให้ความรัก ความสนใจ สร้างความอบอุ่นให้เกิดขึ้นในวัย และเห็นความสำคัญของเด็ก ผลที่ตามมาคือ ทำให้เด็กเป็นคนที่ให้ความร่วมมือ เป็นมิตร ซื่อสัตย์ มีอารมณ์มั่นคง ราบรื่น มีความรับผิดชอบระมัดระวังรักษาทรัพย์สินของส่วนรวมเท่า ๆ กับของตนเอง มีความตรงไปตรงมา ไว้วางใจได้ และสามารถเผชิญกับชีวิตด้วยความมั่นใจ มองตนเองได้อย่างตรงกับความเป็นจริง² นอกจากนี้ บอลด์วิน (Baldwin, 1948) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับลูก โดยการสัมภาษณ์พ่อแม่ 220 ครอบครัว ตามแบบสัมภาษณ์ของเฟลด์ (Fels Parental Behavior Rating Scale) พบว่า ลูกที่พ่อแม่ยอมรับจะมีพัฒนาการด้านความรู้สึกผิดชอบ (Conscience) สูง³

วอลเบิร์ก (Wolberg) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ไม่ดีระหว่างพ่อแม่กับลูก พบว่า เด็กที่ถูกพ่อแม่ปล่อยปละละเลยหรือทอดทิ้ง (Rejection) ไม่ได้ได้รับความรัก ไม่เป็นที่ต้องการ ไม่เป็นที่ยอมรับของพ่อแม่ มักจะกลายเป็นเด็กขาดกตัญญู ดั่งเด

¹Percival Mallon Symonds, The Psychology of Parent-Child Relationship (New York: Appleton Century, 1939), pp. 283-285.

²Elizabeth B. Hurlock, Child Development (New York: McGraw-Hill Book Company, 1964), p. 661.

³Alfred Lee Baldwin, "Socialization and Parent-Child Relationship," Child Development 19 (September, 1948), pp. 285-290.

ไม่มีความรู้สึกมั่นคง อยากรับความสนใจจากคนอื่นตลอดเวลา มักอิจฉา ก้าวร้าว เพราะเห็นว่าทุกสิ่งรอบตัวเป็นอันตรายสำหรับตนและยังมีความรู้สึกเหงาหงอยโดดเดี่ยว เวลาเติบโตเป็นผู้ใหญ่มักมีปัญหาในการที่จะรักคนอื่น หรือมีปัญหาในการที่จะรับความรักจากคนอื่น และไม่เคยมิเรียนรู้ที่จะรักใคร่ ไว้วางใจใคร ไม่เคยเรียนรู้ที่จะรับความรักจากคนใกล้ชิด และยังด่าพ่อแม่หรือคนเลี้ยงละเลยทอดทิ้ง ไม่ให้ความรัก ไม่ให้ความสนใจอย่างมาก ๆ แล้ว เด็กจะสร้างลักษณะนิสัยและทัศนคติที่ต่อต้านกับคนอื่น ไม่ต้องการทำอะไรตามกฎเกณฑ์ ตามขอบเขตและตามข้อจำกัดที่วางไว้ มีความวุ่นวายทางอารมณ์อย่างสูง แล้วแสดงออกในลักษณะอาการตอบโต้ความกดดัน หรือต่อต้านการบีบบังคับ รบกวนที่ตนกำลังเผชิญอยู่ นอกจากนี้อาจจะมีลักษณะชักขึ้นคือร้อนที่แดง ๆ ปนอยู่ด้วย เช่น โกรธ ลักขโมย สำนอน หรือการกระทำผิดต่าง ๆ¹

งานการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันนั้น ชอแบน (Shoban, 1950) พบว่า ถ้าพ่อแม่บังคับและเข้มงวดกวดขันกับเด็กมากเกินไป จะทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่นในตนเอง มีอารมณ์ไม่มั่นคง ไม่กล้าตัดสินใจหรือแสดงความคิดเห็น และไม่เป็นตัวของตัวเอง²

บอดควิน (Baldwin, 1948) ได้ศึกษาเด็กอายุประมาณ 4 ขวบ จำนวน 67 คน พบว่า พ่อแม่ที่ปกครองเด็กแบบประชาธิปไตย กล่าวคือ พ่อแม่จะมีกิจกรรมร่วมกับเด็ก ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการตัดสินใจ อธิบายเหตุผลของการตั้งกฎเกณฑ์ของครอบครัวสนองความอยากรู้อยากเห็นของเด็ก มักจะทำให้เด็กเป็นคนซุกซน กล้าแสดงออก

---

¹Wolberg อ้างจาก อรทัย ชื่นมณูญย์, จิตวิทยาเกี่ยวกับโรคจิตโรคประสาทและความผิดปกติทางเพศ (กรุงเทพมหานคร: กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2518), หน้า 44.

²E.J. Shoban, "The Assesment of Parental Attitude in Relation to Child Adjustment" Journal of Psychology 19 (1950), p. 148.

อยากหรืออยากเห็น เป็นผู้นำ ส่วนพ่อแม่ที่ปกครองเด็กแบบอัตตาธิปไตยคือ ใช้อำนาจกับเด็กจะทำให้เด็กเป็นคนเงี้ยวเฉย มีความอยากหรืออยากเห็นน้อย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์น้อย มีความเห็นแบบคล้อยตามผู้อื่นและชอบเพื่อน¹

การอบรมเลี้ยงดูและการวิจัยในประเทศไทย

ละม้ายมาศ ศรีทัตต์และจรรยา สุวรรณทัต (2510) แห่งสถาบันระหว่างชาติสำหรับการคนควาเรื่องเด็ก ได้ศึกษาอิทธิพลของสังคมต่อพัฒนาการของเด็ก พบว่า พ่อแม่มุ่งหวังอย่างยิ่งที่จะให้ลูกแสดงความสามารถ เชื่อฟังผู้ใหญ่ ทำตามคำสั่ง และความต้องการของพ่อแม่ การอบรมเช่นนี้มีผลคือตรงที่ทำให้ผู้ใหญ่ได้รับความสะดวกสบายในการอบรมเด็ก เป็นการรักษาสัมพันธภาพระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ ช่วยให้เด็กมีการเกรงใจผู้อื่นแต่มีขอเสียคือ ก่อให้เกิดผลเสียแก่ตัวเด็กเองเพราะเป็นการบั่นทอนความเป็นตัวของตัวเองขาดความกระตือรือร้น ขาดความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ ตลอดจนขาดความต้องการผลสัมฤทธิ์ในระดับสูงด้วย²

เกี่ยวกับลักษณะความเป็นผู้นำ วินิจ เกตุขำ (2515) ได้วัดลักษณะความเป็นผู้นำและลักษณะอื่น ๆ ของนักเรียนชายหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสุโขทัยและพร้อมกันนั้นได้สอบถามการรับรู้ของวัยรุ่นเหล่านั้นเกี่ยวกับวิธีการที่บิดามารดาใช้ในการอบรมเลี้ยงดูตน ผลปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 276 คนนี้ มีเพียง 15 % ที่รายงานว่า คนได้รับการเลี้ยงดูแบบให้ความรัก อีก 5 % รายงานว่า คนได้รับการเลี้ยงดูแบบลงโทษและสวนใหญ่ 80 % รายงานว่าคนได้รับการเลี้ยงดูแบบเรียกร้องจากเด็ก ใน

¹ Alfred Lee Baldwin, "Socialization and Parent-Child Relationship," pp. 127-136.

² ละม้ายมาศ ศรีทัตต์และจรรยา สุวรรณทัต, อิทธิพลของสังคมต่อพัฒนาการของเด็กที่ตำบลนาป่า อำเภอมะเอนก จังหวัดชลบุรี, รายงานการวิจัยฉบับที่ 9 ของสถาบันระหว่างชาติสำหรับการคนควาเรื่องเด็ก (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2510), หน้า 87 - 91.

การเปรียบเทียบแบบการเลี้ยงดูเด็กนี้พบว่า มีการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักแบบเดียวเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับลักษณะความเป็นผู้นำของเด็ก กล่าวคือ วัยรุ่นที่รายงานว่าได้รับการเลี้ยงดูแบบให้ความรักมากเป็นผู้ที่มีลักษณะความเป็นผู้นำมาก¹

ในค่านความรับรู้เกี่ยวกับนิคชอบ ประณต เล็กสวาสดี (2517) พบว่า วัยรุ่นที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบรักมาก มีความรู้สึกเกี่ยวกับนิคชอบมากกว่าวัยรุ่นที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบรักน้อยอย่างเชื่อมั่นได้ ส่วนการเลี้ยงดูแบบควบคุมมากและน้อยไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะรับนิคชอบของวัยรุ่น และยังพบว่าวัยรุ่นที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบรักมากควบคุมน้อยมีลักษณะความรับนิคชอบสูงสุด และวัยรุ่นที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบรักน้อยควบคุมมากมีความรับนิคชอบต่ำสุด และใกล้เคียงกับผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักน้อยควบคุมน้อย²

ในเรื่องเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง ชูศรี หลักเพชร (2517) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความเชื่อมั่นในตนเองและคุณธรรมแห่งพลเมืองคือ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนประถมศึกษปีที่ 5 ในจังหวัดเพชรบุรีจำนวน 350 คน พบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกันจะมีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน³

¹ วินิจ เกตุขำ, "การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่กับความคิดสร้างสรรค์ ความเป็นผู้นำ และความวิตกกังวลของนักเรียนชั้น ม.ศ.3 ในจังหวัดสุโขทัย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2515), หน้า 1-106.

² ประณต เล็กสวาสดี, "ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูเด็ก การพึงผู้อื่น พฤติกรรมค่านความเป็นผู้นำ และความรู้สึกเกี่ยวกับนิคชอบ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517), หน้า 97-98.

³ ชูศรี หลักเพชร, "ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความเชื่อมั่นในตนเองและคุณธรรมแห่งพลเมืองคือ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517), หน้า 1-110.

นอกจากนี้ วิกรม กมลสุโกศล (2518) ศึกษาพบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอติง และแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป มีความวิตกกังวลสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ¹

จากผลงานการวิจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมาพอจะสรุปได้ว่า การฝึกให้เด็กมีลักษณะความเป็นผู้นำ มีความรู้สึกผิดชอบ (Conscience) มีความรับผิดชอบ และมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงนั้น ขึ้นอยู่กับ การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ซึ่งมีความสำคัญต่อพัฒนาการทางบุคลิกภาพของเด็กเป็นอย่างยิ่ง ✓

๗. ความมีวินัยในตนเอง

ความมีวินัยในตนเองเป็นคุณลักษณะหนึ่งที่สำคัญทางบุคลิกภาพของบุคคลได้มีผู้ศึกษาและพยายามให้ความหมายไว้หลายท่าน ดังเช่น

พรพิมล เฟื่องศรีทอง (2515) กล่าวว่า วินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถในตัวของบุคคลที่ควบคุมตนเองได้ ทั้งในด้านอารมณ์และพฤติกรรม ผู้ที่มีวินัยในตนเองจะเป็นบุคคลที่รู้จักกาลเทศะ สนใจและเอาใจใส่ต่อสังคม เป็นผู้มีระเบียบและปฏิบัติตามกฎของสังคม²

¹วิกรม กมลสุโกศล, "การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู ความวิตกกังวลและค่านิยมของนักเรียนชั้น ม.ศ.3 ที่นับถือศาสนาพุทธและศาสนาอิสลาม ในจังหวัดนครราชสีมา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518), หน้า 1 - 115.

²พรพิมล เฟื่องศรีทอง, "การศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพของครูกับนักวิทยาศาสตร์" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2515), หน้า 13.

ภัทรา นิคมานนท์ (2517) ได้ให้คำจำกัดความของ "วินัยในตนเอง" ว่าเป็น
หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่แสดงถึงความพยายามในการควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้เป็น
ไปตามที่ตนได้ตั้งใจไว้¹

กรุณา กิจขยัน (2517) ได้ให้ความหมายของวินัยในตนเองว่าเป็นความ
สามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์หรือพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่ตนมุ่งหวัง
แม้จะมีสิ่งเร้าจากภายนอก เช่น บุคคลอื่น หรือสิ่งเร้าภายในตนเอง เช่น อุปสรรคหรือ
ความปรารถนาก็ตาม ก็ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่มุ่งหวังไว้²

วินเซนต์ (Vincent, 1961) ได้กล่าวถึงความหมายของวินัยในตนเอง
ไว้ว่า ความมีวินัยในตนเอง หมายถึง การที่บุคคลไม่กระทำการใด ๆ อันจะทำให้เกิด
ความยุ่งยากต่อตนเองในอนาคต หรือการไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวและสิทธิ
ของบุคคลอื่น รวมทั้งหมายถึง การที่บุคคลกระทำสิ่งที่ตนไม่อยากทำแต่การกระทำนั้นช่วย
ให้ความต้องการและสิทธิของบุคคลอื่นได้รับการตอบสนอง หรือกระทำสิ่งอันเป็นผลให้
ผู้นั้นประสบผลสำเร็จในอนาคต³

---

¹ภัทรา นิคมานนท์, "ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการถือศีลหา ความ
รู้สึกผิดชอบ วินัยในตนเอง ความเกรงใจ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน" (วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517), หน้า 7.

²กรุณา กิจขยัน, "ความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยแห่งตน ความเชื่อ
อำนาจภายใน-ภายนอกตนและคุณธรรมแห่งพลเมืองดี" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517), หน้า 6.

³Elizabeth Lee Vincent, Human Psychological Development
(New York: The Ronald Press Company, 1961), pp. 42-43.

จากคำจำกัดความต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วนี้พอจะสรุปได้ว่า วินัยในตนเอง นั้น หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุมตนเองทั้งทางอารมณ์และพฤติกรรมให้เป็นไปตามที่ตนต้องการ แม้จะมีสิ่งเร้าจากภายนอก เช่น บุคคลอื่น หรือสิ่งเร้าจากภายใน เช่น อุปสรรคหรือความปรารถนาก็ตาม ก็ยังไม่เปลี่ยนพฤติกรรมที่ตนได้ตั้งใจไว้ รวมไปถึงการรู้จักกาลเทศะไม่กระทำการใด ๆ อันก่อให้เกิดความยุ่งยากต่อตนเอง และผู้อื่น สนใจและเอาใจใส่ต่อสังคม ปฏิบัติตามกฎของสังคม ๗

สมาคมการศึกษาเด็กแห่งสหรัฐอเมริกา (Child Study Association of America, 1952) ได้กล่าวถึงจุดหมายของวินัยว่า เพื่อระงับหรือควบคุมความโกรธ ความรู้สึกต่ำต้อย ความรู้สึกว่าตัวเองมีความผิดอยู่ตลอดเวลา และความกลัวต่าง ๆ เพราะวาทะความรู้สึกต่าง ๆ เหล่านี้เป็นสาเหตุทำให้บุคคลขาดความเชื่อมั่นในตนเองได้¹ นอกจากนี้ นวลศิริ เปาโรหิตย์และคณะ (2515) ก็ได้กล่าวไว้ว่า จุดมุ่งหมายของวินัยทั้งหลายนี้มีใ้ช้การควบคุมพฤติกรรมของเด็กให้เป็นไปตามแนวทางที่ผู้ใหญ่ต้องการ ความมุ่งหมายที่แท้จริงของวินัยก็คือ เพื่อให้เด็กเกิดความต้องการที่จะทำสิ่งที่ดีและเป็นประโยชน์แก่สังคมควบคุมตนเอง มิใช่จากสิ่งแวดล้อมหรือจากการบังคับของบุคคลใกล้เคียง วินัยที่ดีมีลักษณะที่เกิดจากแรงผลักดันภายในตัวเด็กเองมากกว่าจากแรงบังคับภายนอก และเมื่อใดก็ตามที่เด็กได้พัฒนาลักษณะดังกล่าว เด็กก็จะแสดงพฤติกรรมออกมาในลักษณะที่สังคมยอมรับ เด็กจะไม่มี ความขัดแย้งในตนเองและพฤติกรรมจะเป็นแบบแผนเดียวกัน ไม่ว่าจะอยู่ต่อหน้าหรือลับหลังผู้ใหญ่ก็ตาม² ซึ่งข้อคิดนี้ตรงกับผลการศึกษาของเชเวียคอฟและฟริทซ์ (Sheviakov and Fritz, 1955) ที่ได้ศึกษาถึงประเภทของวินัยที่ควรปลูกฝังให้แก่เด็กว่า ควรเน้นวินัยในตนเองมากกว่าที่จะ

¹Child Study Association of America, Our Children Today (New York: The Viking Press, 1952), pp. 132-135.

²นวลศิริ เปาโรหิตย์และคณะ, จิตวิทยาพัฒนาการ (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2515), หน้า 155.

เป็นวินัยที่ตั้งอยู่บนรากฐานของการปฏิบัติตามคำสั่ง และยังให้ความเห็นต่อไปอีกว่า ควรเป็นเรื่องของความเต็มใจ ไม่ใช่การกระทำตามคำสั่งหรือเพราะการลงโทษ นั่นคือ การปลุกฝังให้เกิดวินัยในตนเองซึ่งตั้งอยู่บนรากฐานแห่งความชื่นชอบ, ความรักในอุดมคติ หรือยึดมั่นในจุดมุ่งหมายที่ตนสร้างขึ้น¹ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของออสซูเบล (Ausubel, 1965) ที่ว่าแบบของวินัยที่ได้ผลและมั่นคงซึ่งเราต้องการ จะให้เกิดขึ้นในตัวบุคคล คือ วินัยในตนเองที่มีรากฐานมาจากการควบคุมภายในและภายนอกตน และนอกจากนั้นจากผลการศึกษายังพบอีกว่า การบังคับและการลงโทษ ซึ่งถือว่าเป็นการควบคุมภายนอกอย่างหนึ่ง จะช่วยปลุกฝังวินัยในตนเองได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น² และนอกจากนี้ ชูชีพ อ่อนโคกสูง (2516) ยังได้กล่าวไว้ว่า การลงโทษเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความกลัวและความวิตกกังวลเป็นต้นเหตุทำให้ผู้ถูกลงโทษขาดความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นผลให้บุคคลขาดวินัย³

* ดังนั้นจะเห็นว่าในการฝึกและปลุกฝังให้เด็กมีวินัยในตนเองอย่างได้ผลตามจุดมุ่งหมายของการฝึกวินัยนั้น บิดามารดามีส่วนสำคัญยิ่งในการที่จะส่งเสริมให้เด็กรู้จักบังคับตนเอง *

วีรบุรุษ วิเชียรโชติ (2516) กล่าวถึง ความมีวินัยในตนเองในการวิจัยเกี่ยวกับบุคลิกภาพในสังคมไมตรีสัมพันธ์ไว้ว่า บุคลิกภาพในสังคมไมตรีสัมพันธ์นั้นมีความ

¹G.V. Sheviakov and R. Fritz, Discipline for Today's Children and Youth, National Education Association, 1955, pp. 8-14.

²David P. Ausubel, Ego Development and the Personality Disorders (New York: Grune & Stratton, 1965), pp. 189-190.

³ชูชีพ อ่อนโคกสูง, "ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว ความวิตกกังวล ความเชื่อมั่นในตนเองกับคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดี" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2516), หน้า 15.

ต้องการมิตรภาพ ต้องการความรัก ความอบอุ่นจากผู้อื่น หรือนัยหนึ่งการยอมรับจากบุคคลอื่นหรือจากสังคม ความสัมพันธ์จึงเป็นไปตามเกณฑ์ของอารมณ์ความรู้สึกมากกว่าเหตุผล ผู้เข่าไม่สามารถสรุปหลักเกณฑ์เพื่อยึดมั่นเป็นค่านิยมของตนเองได้ว่า สิ่งใดควรหรือไม่ควรประพฤติ ซึ่งมักไม่ค่อยเกิดวินัยในตนเองและขาดความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง ใช้อำนาจการควบคุมจากภายนอก (External Control) ส่วนบุคลิกภาพในสังคมแบบสัมฤทธิ์สัมพันธ์ มีความต้องการความสำเร็จแทนมิตรภาพ ฉะนั้นมิตรภาพของสังคมแบบสัมฤทธิ์สัมพันธ์จึงตั้งอยู่บนรากฐานของความสามารถ ความสัมพันธ์จึงเป็นไปตามเหตุผลมากกว่าอารมณ์ ทำให้บุคคลควบคุมตนเองได้ ผู้เข่ามีความสามารถสรุปกฎเกณฑ์เพื่อยึดเป็นค่านิยมของตนได้ จึงเกิดควมมีวินัยในตนเองและมีความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง ใช้อำนาจควบคุมจากภายใน (Internal Control)¹

โก (Gough, 1957) ศึกษาเกี่ยวกับการควบคุมตนเองหรือที่เรียกว่าการมีวินัยในตนเองของผู้ที่มีปัญหาทางความประพฤติ 4 กลุ่มว่า ผู้ที่มีระดับของวินัยในตนเองสูง จะมีความรับผิดชอบมากกว่า ไม่กังวลใจ มีความอดทน มีเหตุผลที่ดีเป็นของตนเอง มีความยืดหยุ่นในความคิดและพฤติกรรมทางสังคม นอกจากนี้ยังพบว่าโดยทั่วไปจะมีสุขภาพดีกว่ากลุ่มอื่นด้วย² และบาร์ช (Baruch, 1949) ทำการศึกษาพบว่า ผู้นำจะต้องมีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ มีความเชื่อมั่นในตนเอง วินัยทำให้บุคคลอยู่รวมกันได้ด้วยความสะดวกสุข วินัยจะเกิดกับบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง³ ซึ่งสอดคล้องกับที่ กรูนา กิจขยัน

¹ ธีรยุทธ วิเชียรโชติ, "ทฤษฎีสังคมไมตรีสัมพันธ์" พัฒนาสังคม (กรุงเทพมหานคร: กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2516), หน้า 87.

² H.G. Gough, California Psychological Inventory (Palo Alto: Consulting Psychologists Press, 1957), p. 63.

³ Dorothy Baruch, New Ways in Discipline (New York: McGraw-Hill Book Company, 1949), pp. 4-5.

(2517) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นลักษณะหนึ่งของผู้มีวินัยในตนเอง¹ และวรรณวิภา ทองงอก (2517) กล่าวว่า วินัยในตนเองต้องการความเข้มแข็ง ตั้งใจจริง ใจคอมั่นคง มีความคงที่ทางอารมณ์ซึ่งจะทำให้บุคคลสามารถควบคุมพฤติกรรมให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับได้ แสดงถึงความมีวินัยในตนเองอันเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งที่ทำให้บุคคลประสบผลสำเร็จในการทำงานและการเรียน² จากการศึกษาของภัทรา นิคมานนท์ (2517) ที่ศึกษากับนักศึกษาครูระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นปีที่ 1 ถึง 2 วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2516 จำนวน 336 คน พบว่า วินัยในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ระดับความเชื่อมั่น .01³

กู๊ด (Good, 1959) ได้กล่าวว่า วินัยในตนเอง หมายถึง การบังคับโดยอำนาจภายในบุคคลนั่นเอง และเป็นอำนาจอันเกิดจากการเรียนรู้ หรือการยอมรับในคุณค่าอันใดอันหนึ่ง ซึ่งทำให้บุคคลสามารถควบคุมบังคับพฤติกรรมของตนเองได้⁴ ซึ่งสอดคล้องกับฮอปกินส์ (Hopkins, 1955) ที่ว่า วินัยในตนเองเป็นคุณลักษณะของการจัดระบบภายในตนเอง หรือการควบคุมจากภายในตนเองซึ่งแต่ละบุคคลพัฒนาไปตามการ

¹กรรณา กิจชยัน, "ความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยแห่งตน ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน และคุณธรรมแห่งพลเมืองดี," หน้า 21.

²วรรณวิภา ทองงอก, "ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่ออาชีพครู วินัยในตนเอง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการสอนของนิสิตฝึกสอนวิทยาลัยวิชาการศึกษา พิษณุโลก" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517), หน้า 9 - 10.

³ภัทรา นิคมานนท์, "ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการถือศีลห้า ความรู้สึกผิดชอบ วินัยในตนเอง ความเกรงใจ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน," หน้า 49 - 52.

⁴Carter V. Good, Dictionary of Education (New York: McGraw-Hill Book Company, 1959), p. 676.

รับรู้อย่างน้อยก็ไม่น้อยไปกว่าบุคคลอื่นในการกำหนดว่าเด็กจะเป็นอย่างไรต่อไป
 นั้น การควบคุมจากภายในตนเองสำคัญกว่าความต้องการ การมองเห็น และการยอมรับ
 ของบุคคลอื่นต่อการแสดงออกของเด็ก¹ จากการศึกษาของเวลเคอร์ (Welker, 1972)
 พบว่า พวกที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนเองทั้งชายและหญิงจะมีสติควบคุมอารมณ์ทุกซ์
 ได้ดีกว่าพวกที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน นอกจากนี้พวกที่มีความเชื่ออำนาจภายใน
 ตนเองยังมีการปรับตัวที่ดีกว่า มีความวิตกกังวลและการพึ่งพาผู้อื่นน้อยกว่าพวกที่เชื่อ
 อำนาจภายนอกตนที่ระดับความเชื่อมั่น .01² ส่วนไบรอัน (Bryant, 1971) พบว่า
 นักเรียนที่เชื่ออำนาจภายในตนมีวินัยในตนเองมากกว่า ปรับตัวได้ดีกว่า มีความต้องการ
 ผลสัมฤทธิ์ และมีความอดทนมากกว่านักเรียนที่เชื่ออำนาจภายนอกตน³ ซึ่งผลการศึกษานี้
 สอดคล้องกับการศึกษาของ กรูณา กิจขยัน (2517) ที่ศึกษากับเด็กชั้นประถมปีที่ 5
 จากโรงเรียนในจังหวัดต่าง ๆ ในภาคศึกษา 1 พบว่าความเชื่ออำนาจภายในตน มี
 ความสัมพันธ์กับวินัยในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .01⁴

¹Thomas L. Hopkins, "How Children Develop Discipline,"
Journal of the Association for Childhood Education International
 31 (6) (February, 1955): 260-263.

²Elizabeth Warren Hines Welker, "The City University of
 New York," Dissertation Abstracts International, 32 (12) (June,
 1972):7328-A.

³Brenda Kay Bryant, Dissertation Abstracts International,
 32 (8) (February, 1972): 4854-B.

⁴กรูณา กิจขยัน, "ความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยแห่งตน ความเชื่อ
 อำนาจภายในภายนอกตน และคุณธรรมแห่งพลเมืองดี," หน้า 80.

สำหรับด้านความรู้รู้สึกนึกชอบ ภัทรา นิคมานนท์ (2517) ทำการศึกษาพบว่า ความมีวินัยในตนเอง มีความสัมพันธ์กับความรู้รู้สึกนึกชอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ¹ ส่วน เซียร์ส, แมคโคบีและเลวิน (Sears, Maccoby and Levin, 1957) ได้สัมภาษณ์ พ่อแม่ของเด็กอนุบาล 379 คน เกี่ยวกับการฝึกอบรมเด็กพบว่า การให้ความรักและการ ยอมรับลูกในฐานะที่เป็นสมาชิกของครอบครัว รวมทั้งการฝึกวินัยโดยใจเหตุผลจะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านความรู้รู้สึกนึกชอบสูง² ซึ่งการมีความรู้รู้สึกนึกชอบนี้ ไคล เบอร์ก (Kohlberg, 1969) จัดเป็นพัฒนาการทางศีลธรรมขั้นสูงสุด ซึ่งจะทำให้บุคคลมีวินัย ในตนเอง และมีหลักเกณฑ์ในการประพฤติปฏิบัติของตัวเอง³

จากเอกสารงานวิจัยที่กล่าวมานี้ อาจจะสรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายที่แท้จริงของ วินัยก็คือ เพื่อให้บุคคลมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความรู้รู้สึกนึกชอบ มีความรับผิดชอบต่อ ตนเองและสังคม มีความยึดหยุ่นในความคิดและพฤติกรรมทางสังคม แบบของวินัยที่ได้ ผลและมั่นคงซึ่งเราต้องการจะให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลก็คือ วินัยในตนเองที่มีรากฐานมา จากแรงผลักดันภายในและแรงผลักดันภายในนี้จะเกิดขึ้นมาได้ก็เนื่องมาจากผลของการ อบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาในตนเอง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะวินัยในตนเองด้านความแตกต่างระหว่างเพศ

¹ภัทรา นิคมานนท์, "ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการถือศีลห้า ความรู้รู้สึกนึกชอบ วินัยในตนเอง ความเกรงใจ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน," หน้า 49-52.

²Robert E. Sears; Eleanor E. Maccoby and Harry Levin, Pattern of Child Rearing (New York: Row Peterson and Company, 1957), p. 428.

³Lawrence Kohlberg, Stages in the Development of Moral Thought and Action, (New York: Holt, Rinehart and Winston, 1969), p. 394.

สมาร์ทและสมาร์ท (Smart and Smart, 1967) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กและสัมพันธภาพที่มีต่อครอบครัว พบว่า ด้านความรับผิดชอบนั้น เด็กผู้หญิงมีความรู้สึกรับผิดชอบสูงกว่าเด็กผู้ชาย และพ่อแม่ของเด็กผู้หญิงที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเหล่านี้ได้ให้ความรัก การยกย่อง ความเป็นกันเองกับเด็กมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาย¹

พจน์ จันทรวีระกุล (2515) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความอยาก رؤอยากเห็นทัศนคติแบบเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกคน และความสามารถในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และประถมศึกษาปีที่ 7 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 297 คนในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดนครราชสีมา แบ่งเป็นชาย 153 คน หญิง 144 คน พบว่าเด็กหญิงในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความเชื่ออำนาจภายในตนเองสูงกว่าเด็กชาย²

วารินทร์ ม่วงสุวรรณ (2517) ศึกษาคุณภาพตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษา-มัธยมศึกษาปีที่ 1 ในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดจำนวน 450 คน พบว่านักเรียนหญิงมีความเชื่อเพื่อและมีวินัยทางสังคมมากกว่านักเรียนชาย³ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของกรรณา กิจขยัน (2517) ที่ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนหญิงมีวินัยในตนเองสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทาง .05

¹Mollie S. Smart and Russell C. Smart, Child Development and Relationships (New York: Macmillan, 1967), pp. 536-537.

²พจน์ จันทรวีระกุล, "ความสัมพันธ์ระหว่างความอยาก رؤอยากเห็น ทัศนคติแบบเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกคนและความสามารถในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และประถมศึกษาปีที่ 7" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2515), หน้า 36 - 37.

³วารินทร์ ม่วงสุวรรณ, "ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักและแบบควบคุม ความเชื่อเพื่อ และวินัยทางสังคม" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517), หน้า 161 - 163.

สถิติที่ระดับ .05¹

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นนี้ ผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวทางในการตั้งสมมติฐานที่ว่า ในการอบรมเลี้ยงดูแต่ละแบบ นักเรียนหญิงมีวินัยในตนเองมากกว่านักเรียนชาย

ผลงานวิจัยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูและความมีวินัยในตนเอง

ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานในการพัฒนาและปลูกฝังบุคลิกภาพในเรื่องเกี่ยวกับระเบียบวินัย ซึ่งจะทำให้ได้โดยการฝึกวินัยที่เหมาะสมให้กับเด็กเพื่อให้เด็กมีวินัยในตนเอง และมีความรับผิดชอบด้วย

มัสเสน (Mussen, 1969) ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกวินัยไว้ว่า ถ้าต้องการให้การฝึกวินัยได้ผลตามต้องการ พ่อแมควรจะใช้วินัยซึ่งมีเป้าหมายระยะยาว โดยมุ่งให้เด็กยอมรับค่านิยมต่าง ๆ เขาเป็นส่วนหนึ่งในจิตใจของเด็กด้วยการให้เหตุผลให้ความรักแก่เด็ก เนื่องจากการฝึกวินัยเป็นการฝึกให้เด็กแสดงพฤติกรรมในทางที่ดี ถ้าพ่อแม่ไม่ควบคุมเลย เด็กจะไม่สามารถที่จะเรียนรู้ค่านิยม มาตรฐานของสังคมและพฤติกรรมในทางที่ดีได้ แต่ถ้าพ่อแม่ควบคุมมากเกินไปจะมีผลทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่น ขาดความสามารถในการปกครองตนเอง (Autonomy) และไม่เชื่อถือตนเอง แต่มีโอกาสดจะรับค่านิยมและคุณธรรมจากพ่อแม่ได้มากกว่าลูกที่พ่อแม่ตามใจ² ผลงานวิจัยนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เจอซิลด์ (Jersild, 1960) ที่พบว่าบิดามารดาเป็นผู้ที่มี

¹กรรมา กิจชยัน, "ความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยตนเอง ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน และคุณธรรมแห่งพลเมืองดี," หน้า 80.

² Paul H. Mussen and others, Child Development and Personality. 3d ed. (New York: Harper and Row, 1969), pp. 513-514.

อิทธิพลยิ่งในการสร้างวินัยให้กับเด็ก บิดามารดาจะต้องไม่ตามใจเด็กเกินไปหรือไม่
เข้มงวดกับบุตรมากเกินไป จะต้องถือความพอดีเป็นที่ตั้ง¹

ฮอฟแมน (Hoffman, 1970) ศึกษาวิธีฝึกวินัย 3 วิธี ได้แก่ การให้เหตุผล การยับยั้งความรัก และการวางอำนาจ ผลการศึกษาพบว่า บิดามารดาที่ฝึกวินัย
เด็กโดยวิธีการให้เหตุผล จะทำให้เด็กมีวินัยในตนเองสูงกว่าเด็กที่ได้รับการฝึกวินัยจาก
บิดามารดาโดยวิธีการยับยั้งความรักและการวางอำนาจ การฝึกวินัยโดยวิธีการให้
เหตุผลทำให้เด็กมีเหตุผลทั้งยังเป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางสมองของเด็กด้วย เพราะ
เป็นการอธิบายถึงผลดีและผลเสียที่จะเกิดแก่ตัวเด็กและบุคคลอื่น ตลอดจนความต้องการ
ของผู้อื่นด้วย เมื่อเด็กเข้าใจและยอมรับเหตุผลดังกล่าว ถ้าเมื่อใดเด็กประพฤติผิดกับ
พี่พ่อแม่หรือคนอื่นคาดหวังไว้ เด็กจะรู้สึกผิด²

นอกจากนี้ เบรคเคนริจ (Breckenridge, 1955) ก็ได้อ้างถึงการศึกษา
ของสตรอทเชอร์ (Strother) แจค (Jack) และเพจ (Page) ซึ่งพบว่า การให้
การยอมรับจากครอบครัวจะเป็นสาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้เด็กสามารถพัฒนาความคิด
เรื่องการนับถือตนเองและความเชื่อมั่นในตนเอง เด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะมี
ความสามารถในการควบคุมตนเอง มีความรับผิดชอบและมีความสามารถแสดงความคิด
เห็นที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมด้วย³

¹ Arthur T. Jersild, Child Psychology (Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall, 1960), p. 165.

² Martin L. Hoffman, "Moral Development" in Carnichael's Manual of Child Psychology, ed. Paul H. Mussen (New York: John Wiley and Sons, 1970), p. 284.

³ Marian Edgar Breckenridge, Child Development (London: W. B. Saunders Co., 1955), p. 80.

การวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับวิถีการอบรมเลี้ยงดูกับความมีวินัยในประเทศไทยนั้น วารินทร์ ม่วงสุวรรณ (2517) ได้ศึกษากลุ่มตัวอย่างนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาการ ศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด จำนวน 450 คน พบว่า นักเรียนที่ได้รับ ความรักมากถูกควบคุมน้อยมีวินัยทางสังคมมากกว่ากลุ่มที่ได้รับความรักน้อยควบคุมมาก และนักเรียนที่ถูกควบคุมน้อยมีวินัยทางสังคมมากกว่ากลุ่มที่ถูกควบคุมมาก¹ ซึ่งผลการวิจัย นี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประณีต สุขอุดม (2514) ผู้สัมภาษณ์คณาจารย์ของ เด็กไทยและจีนเกี่ยวกับปริมาณการฝึกฝนบุตรชายในคานตาง ๆ ผลปรากฏว่าวัยรุ่นชายที่ บิดาหรือมารดารายงานว่าควบคุมน้อยนั้น มีความสามารถในการบังคับตนเองสูงกว่าวัยรุ่น ชายในครอบครัวที่ผู้ปกครองรายงานว่าควบคุมมาก ความสัมพันธ์ระหว่างวิถีการอบรม เลี้ยงดูกับวินัยทางสังคมนี้พบแต่ในกลุ่มวัยรุ่นไทยแต่ไม่ปรากฏในวัยรุ่นจีน²

จากผลงานการวิจัยที่กล่าวมานี้พอสรุปได้ว่า การฝึกวินัยที่จะได้ผลนั้นพ่อแม่ จะต้องให้เหตุผลเมื่อเด็กทำผิด และในขณะเดียวกันก็ต้องให้ความรักและความอบอุ่น แก่เด็กด้วย จึงจะทำให้เด็กยอมรับค่านิยมและมาตรฐานทางสังคมที่พ่อแม่ต้องการ การ ฝึกโดยวิธีนี้จะทำให้เด็กมีวินัยในตนเองสูง

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบ เข้มงวดกวดขัน และแบบปล่อยปละละเลย มีวินัยในตนเองแตกต่างกันอย่างไร
2. เพื่อศึกษาว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ

¹วารินทร์ ม่วงสุวรรณ, "ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับแบบ ให้ความรักและแบบควบคุม ความเอื้อเฟื้อ และวินัยทางสังคม," หน้า 153.

²ประณีต สุขอุดม, "การศึกษาเปรียบเทียบสังคมประเพณีและบุคลิกภาพ ระหว่างคนไทยและคนจีน," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514), หน้า 115 - 116.

เดียวกันมีวินัยในตนเองแตกต่างกันอย่างไร

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีวินัยในตนเองมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน
2. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีวินัยในตนเองมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย
3. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน มีวินัยในตนเองมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย
4. นักเรียนหญิงมีวินัยในตนเองมากกว่านักเรียนชายในการอบรมเลี้ยงดูแต่ละแบบ กล่าวคือ
  - 4.1 ในการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย นักเรียนหญิงมีวินัยในตนเองมากกว่านักเรียนชาย
  - 4.2 ในการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน นักเรียนหญิงมีวินัยในตนเองมากกว่านักเรียนชาย
  - 4.3 ในการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย นักเรียนหญิงมีวินัยในตนเองมากกว่านักเรียนชาย

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2522 จากโรงเรียนประถมศึกษา 4 แห่ง ตั้งจัดกรุงเทพมหานคร ในเขตบางรัก จำนวน 265 คน เป็นชาย 128 คน หญิง 137 คน
2. ตัวแปรที่ศึกษามีดังนี้คือ การอบรมเลี้ยงดู และเพศ เป็นตัวแปรอิสระ ความมีวินัยในตนเองเป็นตัวแปรตาม

ความจำกัดของการวิจัย

การวิจัยนี้มิได้ควบคุมตัวแปร ด้านฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว, อาชีพของบิดามารดา, ระดับการศึกษาของบิดามารดา, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่าง ข้อตกลงเบื้องต้น

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีความน่าเชื่อถือได้ในการวัดความมีวินัยในตนเองและการอบรมเลี้ยงดูแบบต่าง ๆ
2. แบบของการอบรมเลี้ยงดูแบบต่าง ๆ คือ แบบประชาธิปไตย แบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปล่อยปละละเลย เป็นการรายงานตามการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

พ่อแม่ หมายถึง พ่อแม่ผู้ปกครองหรือบุคคลที่ได้ให้การอบรมเลี้ยงดูเด็กเป็นเวลานานที่สุด

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชาย-หญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2522 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตบางรัก จำนวน 4 แห่ง คือ โรงเรียนวัดแก้วแจ่มฟ้า โรงเรียนวัดมหาพฤฒาราม โรงเรียนวัดม่วงแค และโรงเรียนวัดสวนพดู

การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ แบ่งออกได้เป็น 3 แบบคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย แบบเข้มงวดกวดขัน และแบบประชาธิปไตย โดยประเมินจากคะแนนการสอบถามความรู้สึกของเด็กในกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อวิถีปฏิบัติของพ่อแม่

การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ตัวเด็กมีความรู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับการเอาใจใส่ การสนับสนุน หรือคำแนะนำจากพ่อแม่ มักถูกปล่อยให้ทำอะไรตามใจชอบ พ่อแม่ไม่ให้ความอบอุ่นเท่าที่ควร ในที่นี้หมายถึงคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ตัวเด็กมีความรู้สึกว่าเขาเองไม่ได้รับอิสระเท่าที่ควร ต้องอยู่ในระเบียบวินัยที่พ่อแม่กำหนดไว้หรือถูกควบคุมไม่ให้ได้รับความสะดวกในการกระทำตามที่ตนเองต้องการ ในที่นี้หมายถึงคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน

การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ตัวเด็กมีความรู้สึกว่าเขาเองได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม ผู้ปกครองให้ความรัก ความอบอุ่น มีเหตุผล รู้จักยอมรับนับถือความสามารถและความคิดเห็นของเด็ก ให้ความร่วมมือตามโอกาสอันควร ในที่นี้หมายถึง คะแนนที่ได้จากแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

ความมีวินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์หรือพฤติกรรมของตนเอง ให้เป็นไปตามที่ตนเองมุ่งหวัง แม้จะมีสิ่งเร้าจากภายนอก เช่น บุคคลอื่นหรือสิ่งเร้าภายในตนเอง เช่น อุปสรรคหรือความปรารถนาก็ตาม ก็ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่มุ่งหวังไว้ ความมีวินัยในตนเอง วัดได้โดยแบบวัดความมีวินัยในตนเอง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. การวิจัยนี้จะช่วยส่งเสริมให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง ครู และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูเด็ก
2. ผลการวิจัยครั้งนี้ ถ้าพบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบใด มีผลต่อความมีวินัยในตนเองสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติก็จะได้เผยแพร่แก่ผู้ที่เป็นบิดา มารดา ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องเพื่อประยุกต์ใช้และเป็นแนวทางในการอบรมเลี้ยงดูที่จะช่วยส่งเสริมให้เด็กมีวินัยในตนเอง อันจะส่งผลถึงความมีวินัยทางสังคม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาประเทศ
3. ช่วยให้ทราบและเข้าใจถึงความแตกต่างของความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเดียวกัน อันเป็นแนวทางในการพัฒนาวินัยและบุคลิกภาพของเด็ก

4. เพื่อเป็นประโยชน์และแนวทางในการวิจัยเกี่ยวกับ "ความมีวินัยในตนเอง" ในครั้งต่อไป